

T. C.

ORDU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**KEÇİÖREN (ANKARA) İLÇESİ BALIK SATIŞ
İŞLETMELERİNİN SOSYO-EKONOMİK ANALİZİ**

MERVE ONAY

YÜKSEK LİSANS TEZİ
BALIKÇILIK TEKNOLOJİSİ MÜHENDİSLİĞİ
ANABİLİM DALI

ORDU 2019

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BALIKÇILIK TEKNOLOJİSİ MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

**KEÇİÖREN (ANKARA) İLÇESİ BALIK SATIŞ
İŞLETMELERİNİN SOSYO-EKONOMİK ANALİZİ**

MERVE ONAY

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORDU 2019

TEZ ONAY

Merve ONAY tarafından hazırlanan “KEÇİÖREN (ANKARA) İLÇESİ BALIK SATIŞ İŞLETMELERİNİN SOSYO-EKONOMİK ANALİZİ” adlı tez çalışmasının savunma sınavı 10.07.2019 tarihinde yapılmış ve jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Ordu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü BALIKÇILIK TEKNOLOJİSİ MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman
Doç.Dr. Naciye ERDOĞAN SAĞLAM

Jüri Üyeleri

İmza

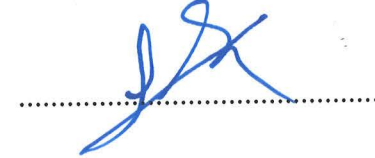
Danışman
Doç.Dr. Naciye ERDOĞAN SAĞLAM
Balıkçılık Teknolojisi Mühendisliği,
Ordu Üniversitesi

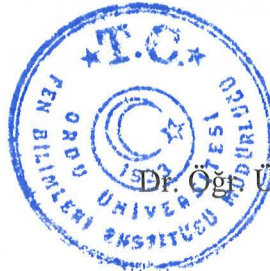
Üye
Doç.Dr. Cengiz MUTLU
Biyoloji Bölümü,
Giresun Üniversitesi

Üye
Dr.Öğr. Üyesi Serap SAMSUN
Balıkçılık Teknolojisi Mühendisliği,
Ordu Üniversitesi

12.. 07 / 2019 tarihinde enstitüye teslim edilen bu tezin kabulü, Enstitü Yönetim Kurulu'nun 12 / 07 / 2019 tarih ve ...2019 / 349 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

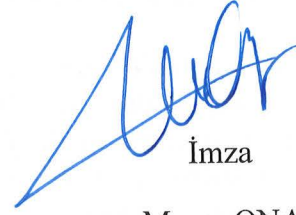

Enstitü Müdürü
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Sami GÜLER

TEZ BİLDİRİMİ

Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan ve kullanılan intihal tespit programının sonuçlarına göre; bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezin içerdiği yenilik ve sonuçların başka bir yerden alınmadığını, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

İmza

Merve ONAY

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

ÖZET

KEÇİÖREN (ANKARA) İLÇESİ BALIK SATIŞ İŞLETMELERİNİN SOSYO-EKONOMİK ANALİZİ

MERVE ONAY

ORDU ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BALIKÇILIK TEKNOLOJİSİ MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ, 34 SAYFA

(TEZ DANIŞMANI: Doç. Dr. Naciye ERDOĞAN SAĞLAM)

Bu çalışmada Keçiören (Ankara) ilçesindeki balık satış işletmelerinin sosyo-ekonomik durumu incelenmiştir. Tez çalışması 2018 yılı Şubat, Mart ve Nisan aylarında Ankara İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'ne kayıtlı ve faaliyette olan 27 adet balık satış yerinde yürütülmüştür. İşletmelerde satışı sunulan balıklar, avlanma dönemi ve avlanmanın yasak olduğu dönemde farklılık göstermektedir. İşletmecilerin yaş aralığı 30-69 arasında olup, eğitim düzeylerinin düşük olduğu gözlemlenmiştir. %33'ü ilkokul mezunu, %26'sı ortaokul mezunu, %41'i lise mezunu olmakla birlikte yüksekokul mezunu bulunmamaktadır. Balıkçıların sosyal güvencelerinin bulunduğu, %48'inin de kendisine ait evi olduğu saptanmıştır.

Yapılan değerlendirmeler sonucunda balıkçıların bu mesleği seçme nedenine bakıldığında aile bütçesine katkı sağlamak amacıyla olduğu görülmüştür. Maddi olarak yetersiz olan balıkçıların meslek edinmekten çok bu seçimi yapmak zorunda kaldıkları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ankara, Balık Satış İşletmeleri, Keçiören, Sosyo-Ekonomi.

ABSTRACT

SOCIO-ECONOMIC ANALYSIS OF FISH MARKETING ENTERPRISES IN THE KEÇİÖREN (ANKARA) DISTRICT

MERVE ONAY

ORDU UNIVERSITY INSTITUTE OF NATURAL AND APPLIED
SCIENCES

FISHERIES TECHNOLOGY ENGINEERING

MASTER THESIS, 34 PAGES

(SUPERVISOR: Assoc. Prof. Dr Naciye ERDOĞAN SAĞLAM)

This study examines socio-economic status of fish sales businesses in Keçiören (Ankara) District. The thesis was conducted on 27 fish sales businesses that are registered with Ankara Provincial Directorate of Agriculture and Forestry and still active in February, March and April, 2018. The fishes offered for sale in the businesses differ during the fishing seasons and close seasons.

The age range of the operators was between 30-69 and it was observed that their education level is low. 33% of them were primary school graduates, 26% were secondary school graduates, 41% were high school graduates but there were no college graduates. It was found that fishermen had social security and 48% had their own houses.

As a result of the evaluations, the reason of fishermen for choosing this profession was found to be contributing to the family budget. This indicated that fishermen who are financially inadequate make this choice because of necessity rather than acquiring a profession

Keywords: Ankara, Fish Market, Keçiören, Socio-Economics.

TEŞEKKÜR

Tez konunun belirlenmesi, alıőmanın yşrştşlmesi ve yazımı esnasında baőta danışman hocam Sayın Do. Dr. Naciye ERDOĞAN SAĞLAM'a, desteklerini esirgemeyen Sayın Balıkçılık Teknolojisi Yşk. Mşh. Yeőim SAĞLAM ve Araç. Gşr. Cemil SAĞLAM'a, yşnlendirmeleri ve ęnerileriyle çalıőmama katkıda bulunan sayın hocam Prof. Dr. Ahmet Őeref KORKMAZ'a, ęnceki çalıőmalarım dahil, her zaman desteklerini hissettiğim değerli dostlarıma ve çok kıymetli aileme teőekkřr ederim.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
TEZ BİLDİRİMİ	I
ÖZET	II
ABSTRACT	III
TEŞEKKÜR	IV
İÇİNDEKİLER	V
ŞEKİLLER LİSTESİ	VI
ÇİZELGE LİSTESİ	VII
SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ	VIII
1. GİRİŞ	1
1.1 Dünya ve Türkiye’de Balıkçılık ve Su Ürünleri.....	1
1.1.1 Dünya Balıkçılık ve Su Ürünleri.....	1
1.1.2 AB Ülkelerinde Su Ürünleri Sektörü.....	3
1.1.3 Türkiye’de Su Ürünleri Sektörü.....	4
2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR	7
2.1 Dünyadaki Araştırmalar.....	7
2.2 Türkiye’deki Araştırmalar.....	9
3. MATERYAL ve YÖNTEM	13
3.1 Materyal.....	13
3.2 Yöntem.....	14
4. ARAŞTIRMA BULGULARI	15
4.1 Keçiören (Ankara) Bölgesindeki Balıkçıların Sosyo-Ekonomik Özellikleri.....	15
4.1.1 Balıkçıların Yaşı ve Medeni Hali.....	15
4.1.2 Balıkçıların Öğrenim Düzeyi.....	15
4.1.3 Çocuk Sayısı.....	16
4.1.4 Balıkçıların Hane Halkı Nüfusu ve Eşlerin Eğitim Durumu.....	17
4.1.5 Balıkçıların Sosyal Aktivite ve Kendilerine Zaman Ayırma Durumu.....	18
4.1.5.1 Bilgisayar ve İnternet Kullanımı.....	18
4.1.5.2 Sosyal Aktivitelere Katılım.....	19
4.1.5.3 Yaz Tatili.....	20
4.1.6 Balıkçıların Sosyal Güvenlik Durumu ve Dernek Üyelikleri.....	20
4.1.7 Balıkçıların Sahip Olduğu Belgeler.....	21
4.1.8 Balıkçıların Ev Mülkiyeti.....	22
4.1.9 Balıkçıların Otomobil ve Kamyonet Mülkiyeti.....	22
4.2 Su Ürünleri Perakende Satış İşletmelerinin Genel Durumu.....	23
4.2.1 İşletme Alanı, Mülkiyet Durumu ve Satış Hacmi.....	23
4.2.2 Lokanta (Pişirme) Faaliyeti.....	23
4.2.3 İşletmelerdeki Personel Cinsiyet Dağılımı.....	24
4.2.4 Balıkçıların Esas Mesleği.....	25
4.2.5 Yıllık İşletme Giderleri.....	25
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	26
6. KAYNAKLAR	30
ÖZGEÇMİŞ	34

ŞEKİLLER LİSTESİ

<u>Sekil No</u>	<u>Sayfa</u>
Şekil 1.1 Türkiye Su Ürünleri Üretimi (TÜİK, 2018).....	5
Şekil 1.2 Türkiye Deniz Balıklarının Türlerine Göre Dağılımı (TÜİK, 2018).....	6
Şekil 3.1 Ankara Keçiören İlçe Konumu.....	13
Şekil 4.1 Öğrenim Düzeyi	15
Şekil 4.2 Çocuk Sayısı	16
Şekil 4.3 Eşlerin Eğitim Durumu.....	17
Şekil 4.4 Bilgisayar ve İnternet Kullanım Durumu	18
Şekil 4.5 Televizyon İzleme Durumu	19
Şekil 4.6 Sosyal Aktiviteler	19
Şekil 4.7 Yaz Tatili	20
Şekil 4.8 Dernek Üyeliği	21
Şekil 4.9 Sahip Olunan Belgeler.....	21
Şekil 4.10 Ev Mülkiyet Durumu.....	22
Şekil 4.11 Otomobil ve Kamyonet Mülkiyeti.....	22
Şekil 4.12 İşyeri Mülkiyet Durumu	23
Şekil 4.13 Lokanta Faaliyeti	24
Şekil 4.14 Personel Cinsiyet Dağılımı	25

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 1.1 Dünya Avcılık ve Yetiştiricilik Üretimi (milyon ton) (FAO, 2018)	2
Çizelge 1.2 Yıllara Göre Toplam Su Ürünleri Üretimi (ton/yıl) (TÜİK, 2018)	5
Çizelge 4.1 Balıkçıların Çocuk Sayısı	16
Çizelge 4.2 Bilgisayar ve İnternet Kullanımı	18
Çizelge 4.3 Yıllık İşletme Giderleri.....	25

SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
FAO	: Food and Agriculture Organization
g	: Gram
Hp	: Motor gücü
Kg	: Kilogram
L	: Litre
m	: Metre
t	: Ton
TL	: Türk Lirası
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu

---

1. GİRİŞ

Su ürünleri, insanların sağlıklı ve yeterli beslenmesinde ihtiyaç duyulan hayvansal protein eksikliğinin giderilmesinde, kanatlı etin ve kırmızı etin yanı sıra, tüketiciler için çok önemli bir seçenek sunmaktadır. Aynı zamanda tarımın alt sektörlerinden biri olan su ürünleri sektörü, üretim aşamasından pazarlamaya kadar önemli bir iş sahası sağlamaktadır. Kırsal kalkınma ve ülke ekonomisine katkısı ve ayrıca ihracat hacmiyle de dikkati çekmektedir (Can ve ark., 2012; Yücel, 2006).

Dünyada dengeli beslenmenin gereğini kavramış olan ülkeler, hayvansal protein kaynaklarını çeşitlendirmek ve çoğaltmak için denizlerden faydalanmanın yollarını aramakta ve şimdiden geleceğe yatırım yapmaktadırlar (Seyis, 2003).

Diğer taraftan su ürünleri sektörü; birçok sektörle (imalat, gıda, turizm, çevre, ulaştırma, vb.) direkt veya dolaylı bağlantısı sebebiyle ayrı bir ekonomik değer taşımaktadır. Üretim aşamasından pazarlamaya iş olanağı sağlaması, besin olarak benzersiz olması ve katma değer oluşturacak şekilde işlendiğinde dış satım imkanlarının artması, sektörü daha da önemli kılmaktadır (BAKA, 2012).

Bu araştırmada, Keçiören ilçesinde faaliyet gösteren toplam 27 adet su ürünleri satış yeri işletmesinin sosyo-ekonomik durumu ve işletmecilerin balıkçılık ile ilgili görüşleri hakkında bilgi edinilmesi hedeflenmiştir.

1.1 Dünyada ve Türkiye’de Balıkçılık ve Su Ürünleri

1.1.1 Dünyada Balıkçılık ve Su Ürünleri

Dünyada su ürünleri üretimi 2016 yılı itibarıyla 171 milyon tonluk bir sayıya ulaşmıştır. Bu toplam içerisinde su ürünleri yetiştiriciliğinin payı %47 ve gıda olmayan kullanım (balık yemi ve balık yağı kullanımı) çıkarıldığında %53 lük bir orana ulaştığı görülmektedir (FAO, 2018). Avcılık üretiminin durgunluk gösterdiği 1980'lerden bu yana, su ürünleri yetiştiriciliği, insan tüketimine yönelik su ürünleri elde edilmesi bakımından, devamlı ve istikrarlı bir büyüme göstermektedir (FAO, 2018).

FAO’ya göre 2016 yılında dünyada toplam avcılık üretimi, 2014 ve 2015 yıllarına oranla küçük bir düşüş göstererek, 90.9 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Dünya toplam deniz avcılığı, 2015 yılında 81.2 milyon ve 2016 yılında ise 79.3 milyon ton

olarak belirlenmiştir. Dünyanın açık ara lider üreticisi Çin, toplam deniz ürünleri av miktarında 2016 yılı itibariyle yerini korumuştur (FAO, 2018) (Çizelge 1.1).

Çizelge 1.1 Dünya avcılık ve yetiştiricilik üretimi (milyon ton) (FAO, 2018)

Kategori	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Üretim						
Avcılık						
İç sular	10.7	11.2	11.2	11.3	11.4	11.6
Denizler	82.5	78.4	79.4	79.9	81.2	79.3
Toplam Avcılık	92.2	89.5	90.6	91.2	92.7	90.9
Yetiştiricilik						
İç sular	38.6	42.0	44.8	46.9	48.6	51.4
Denizler	23.2	24.4	25.4	26.8	27.5	28.7
Toplam Yetiştiricilik	61.8	66.4	70.2	73.7	76.1	80.0
Dünya toplam avcılık ve yetiştiricilik	154.0	156.0	160.7	164.9	168.7	170.9
Kullanım						
İnsan tüketimi	130.0	136.4	140.1	144.8	148.4	151.2
Gıda dışı kullanım	24.0	19.6	20.6	20.0	20.3	19.7
Nüfus (milyar)	7.0	7.1	7.2	7.3	7.3	7.4
Kişi başı tüketim (kg)	18.5	19.2	19.5	19.9	20.2	20.3

Alaska morinası, 2014 yılında olduğu gibi, 2016'da da yine hamsinin birinciliğini elinden almış ve 1998 yılından bu tarafa en yüksek av miktarına erişmiştir. 2017 yılı verileri hamsi avcılığında belirgin bir artış olduğunu göstermektedir. Çizgili orkinos üçüncü sırada yer almaktadır. Dünyada iç sulardaki toplam avcılık miktarı 2005-2014 yılları arası ortalamasına göre %10.5'lik bir artış göstererek 11.6 milyon ton olarak belirlenmiştir. Ancak iç su balıkçılığı üretiminin sürekli olarak artış gösteriyor olması üretimin artmasından değil, ülkelerin nispeten iyileştirilmiş av kayıtlarından ileri geldiğinden yanıltıcı olabilmektedir. 2016 yılı itibariyle dünya su ürünleri yetiştiricilik üretimi (su bitkileri dahil) 110.2 milyon ton olarak gerçekleşmiştir (FAO, 2018).

FAO'nun 2016 yılı istatistik kayıtlarına göre, 40.3 milyonu avcılık ve 19.3 milyonu yetiştiricilik olmak üzere su ürünleri sektöründe doğrudan 59.6 milyon insan çalışmaktadır. 2009-2016 yılları arasında direkt olarak balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği üretim sektöründe çalışan kadınların oranı, toplam nüfusun %15.2'sini oluşturmaktadır. Gelişmekte olan ülkeler su ürünleri ticaretinde oldukça önemli bir

noktada olup, son 40 yıl içerisinde ihracat değerlerindeki artışın gelişmiş ülkelere göre daha hızlı olduğu görülmüştür. Gelişmekte olan ülkelerin ihracatı, 2016 ve 2017 yılı sayılarına bakıldığında, miktar olarak toplam su ürünleri ihracatının yaklaşık olarak %59'unu oluşturmaktadır. Çin dünya su ürünleri üreticileri arasında ilk sırada yer almaktadır. Dünya su ürünleri üretim, ihracat ve ithalatında aktif olarak 58 ülke faaliyet göstermektedir. ABD, Japonya, İtalya, İspanya ve Fransa su ürünleri ticaretinde dünyanın en önemli ithalatçı ülkeleridir. Su ürünleri ticaretindeki en önemli ihracatçı ülkeler ise Vietnam, Norveç ve Danimarka'dır. Kişi başı su ürünleri tüketimi 1961-2015 yılları arasında yıllık ortalama yaklaşık %1.5'lik bir yükseliş göstererek 9 kg'dan, 20.2 kg'lık bir sayıya ulaşmıştır (FAO, 2018).

Su ürünleri dünyada %48 taze, %26 dondurulmuş olarak, %15 ise konserve halde tüketilmektedir (BAKA, 2012).

1.1.2 AB Ülkelerinde Su Ürünleri Sektörü

Küresel anlamda en büyük su ürünleri ithalatçısı Avrupa Birliği'dir. Bunu ABD ve Japonya izlemektedir. 2016 yılı itibari ile ve 2017 yılı ön tahminlerine bakıldığında da bütün olarak gelişmiş ülkeler, dünya ithalatının %71'ini oluşturmaktadır (FAO, 2018).

FAO tarafından belirlenen kriterlere göre AB ülkeleri arasında Hollanda, İngiltere, İsveç, İrlanda, İspanya ve Fransa taze, dondurulmuş ve soğutulmuş balık dış satımında ilk sıralardadır. İhraç edilen tütsülenmiş, kurutulmuş veya tuzlanmış balık ürünlerinde dünya toplamının %47'si AB tarafından yapılmakta ve bu ülkeler arasında Danimarka ilk sırada yer almaktadır. AB, küresel kabuklu ve yumuşakça ihracatında %35 ve balık konserve ihracatında ise %42 oranında kıymetli bir konumdadır (Anonim, 2015).

AB'de su ürünleri sektörü daha çok toplam ürünün %75'inin işlendiği Almanya, İngiltere, İspanya, Fransa ve Danimarka'da yaygınlaşmıştır. Pazarın geliştiği sektör AB'nin yaşam biçimi ve beslenme alışkanlıklarını da ortaya koyan pişirilmeye ve yemeye hazır tüketim su ürünlerinin işlenmesi sektörüdür. Avrupa Birliği, işlenmiş su ürünlerinde alıcı durumdadır. AB'ndeki üretim tüketime karşılık gelmemekte, su ürünleri açığı vermekte ve sonuç olarak su ürünleri dış alımı gerçekleştirmektedir (Anonim, 2015).

1.1.3 Türkiye’de Su Ürünleri Sektörü

Ülkemiz üç tarafı deniz ile çevrili bir yarımada şeklinde olup 8.333 km’lik sahil şeridinde ve 177.714 km uzunluğunda akarsulara sahiptir. Sayısı her geçen sene artan 342.377 hektar alanında baraj gölleri bulunmaktadır. Deniz ve iç su kaynaklarının yüzey alanı toplam 25 milyon hektar olup bu sayı ülkemiz tarım alanlarının neredeyse toplamına yakındır. Bu sebeple balıkçılık kaynaklarının etkili değerlendirilmesi oldukça önemlidir. Balıkçılık sektörü 47 bin kişiye direkt olarak istihdam oluşturmaktadır. Karadeniz’de 247, Marmara Denizi’nde 200, Ege Denizi’nde 300 ve Akdeniz’de 500 civarında balık çeşidi görülür. Bu türlerin 100 tanesi ise ekonomik değer taşımaktadır. Dünyada su ürünleri üretimi sıralamasında Türkiye 35’inci sıradadır (BAKA, 2012).

Ülkemiz, insanların protein ihtiyacını sağlayabileceği zengin balık kaynaklarına sahip olmasına karşın, halkın balık tüketim alışkanlığı fazla olmadığı için Türkiye’nin bu potansiyeli yeterince kullanılmamaktadır. Türkiye’de kişi başı balık tüketimi 2015 yılında 6,2 kg iken 2016 yılında %11,5’lik düşüş göstererek 5,4 kg olmuştur (TAGEM, 2019).

Türkiye’de 2001 ile 2009 yılları arasında avcılık ve yetiştiricilik ile elde edilen su ürünleri istihsaline bakıldığında, toplam miktar korunmasına rağmen, denizlerden avcılıkla elde edilen üretim seviyesinin %19 oranında azalarak toplam üretim içindeki payının %78’den %61’lere (380.636 ton) düştüğü dikkati çekmektedir (TÜİK, 2011).

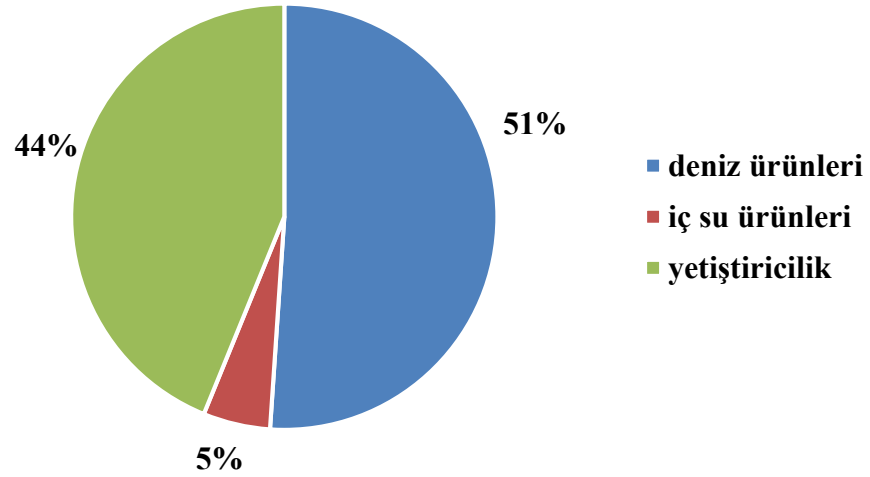
Ülkemizde su ürünleri içerisinde ekonomik yönden anlam ifade eden türlerin sayısı 100 dolayında olup balık üretiminin %80-90’ı göçmen (pelajik) türlerden oluşmaktadır. Karadeniz’de hamsi, istavrit, kefal, palamut, torik, lüfer, Akdeniz’de sardalya, kefal, Ege’de sardalya, Marmara’da hamsi, istavrit, kefal önemli pelajik türlerdir. Demersal balıklardan (dip balıkları) ise Karadeniz’de kalkan, mezgit, Ege ve Akdeniz’de çipura, barbunya, berlam, istakoz ekonomik öneme sahip türlerdir (Civaner, 2010).

Türkiye'nin su ürünleri üretimi 2017 yılında 630 820 ton olmuştur. Bunun 322 173 tonu deniz, 32 145 tonu iç su ürünleri olmak üzere toplam 354 318 tonu avcılıkla; 104 010 tonu iç su, 172 492 tonu deniz olmak üzere toplam 276 502 tonu yetiştiricilikle elde edilmektedir (TÜİK, 2018) (Çizelge 1.2).

Çizelge 1.2 Yıllara Göre Toplam Su Ürünleri Üretimi (ton/yıl) (TÜİK, 2018)

Yıllar	Toplam	Deniz ürünleri		Yetiştiricilik		Tatlı Su
		Deniz balıkları	Diğer deniz ürünleri	İçsu	Deniz	
2015	672.240	345.765	51.965	101.455	138.879	34.176
2016	588.714	263.724	37.739	101.601	151.794	33.856
2017	630.820	269.676	52.496	104.010	172.492	32.145

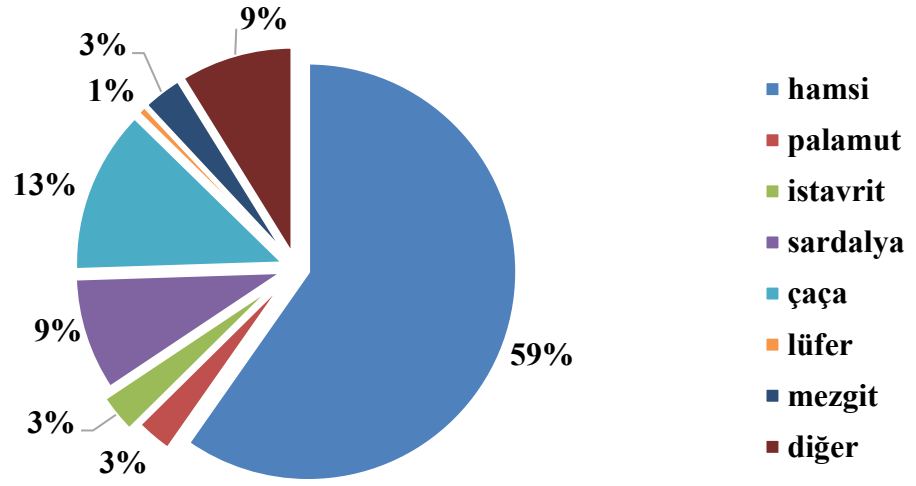
Üretimin %51'ini deniz ürünleri, %5'ini iç su ürünleri ve %44'ünü yetiştiricilik oluşturur (Şekil 1.1).

Şekil 1.1 Türkiye Su Ürünleri Üretimi (TÜİK, 2018).

2017 yılında ülkemizde avlanan deniz balıkları ve miktarlarına baktığımızda ise, %59 'luk (158.093,8 ton) oranla hamsi en fazla avcılığı yapılan türdür. Bu miktarın büyük bir kısmı Doğu Karadeniz'den elde edilmektedir. Diğer balıklar ise sırasıyla %3 palamut-torik, %3 istavrit, %9 sardalya, %13 çaçça, %1 lüfer ve %3 mezgittir. Diğer tüm deniz balıkları ise %9 'dur (TÜİK, 2018).

Şekil 1.2 Türkiye Deniz Balıklarının Türlerine Göre Dağılımı (TÜİK, 2018).

2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

2.1 Dünyadaki Araştırmalar

Drewes, (1982) Madras (Hindistan) çevresindeki 3 adet balıkçı topluluğunun sosyoekonomik durumunu, kadınların ekonomideki rolünü araştırmıştır. Araştırma sonucunda; deniz balıkçılığı yapan kadınların sosyo-ekonomik durumu, üretim faaliyetlerine katılımı ve bu faaliyetlerin kadınlar için faydalı olup olmadığını tespit etmiştir.

Charles, (1989) Kuzey Amerika'da yapay mercan resiflerindeki küçük ölçekli balıkçılık faaliyetlerini ve sosyo-ekonomik özelliklerini incelemiştir.

Steele, (1990) Batı Newfoundland (Kanada) bölgesindeki balıkçı filosunun fayda analizinde, balıkçı filosunun mali verimliliğini %3,4 olarak bulmuştur.

Chhaya ve ark., (1991) Gujarat (Hindistan) eyaleti sahillerinde, trol ve uzatma ağlarıyla gerçekleştirilen küçük ölçekli balıkçılığın mali çözümlemesini yaparak, bu tür balıkçılığın az masrafla yüksek getirileri olduğunu ve ekonomik açıdan sürdürülebilir olduğunu tespit etmişlerdir.

Supongpan ve ark., (2000) hem 1993-1994 avlanma sezonu hem de 1996 yılında Tayland'daki balıkçıları, düşük kapasiteli işletme tesisleri sahiplerini ve 1997 yılında da hamsi balıkçılığının sosyo-ekonomik durumlarını araştırmışlardır.

Freire ve Garcia-Allut, (2000) Galiçya bölgesi (İspanya) ticari kıyı balıkçılığını araştırarak, Avrupa ticari balıkçılığındaki yönetim politikalarının başarısızlığının sosyoekonomik sebeplerini tespit etmişler ve ekonomik kıyı balıkçılığı için başka bir seçenek sunan yönetim ve inceleme yolları önermişlerdir.

Tietze ve ark., (2001) araştırmalarında, Peru, Arjantin, Trinidad, Tobago, Barbuda, Antigua, Barbados, İspanya, Almanya, Norveç, Senegal, Hindistan, Endonezya, Tayland, Kore ve Çin'deki av filolarının teknik ve fiziksel özellikleri ile mali ve ekonomik durumlarını irdelemişlerdir.

Waters ve ark., (2001) Florida'da bulunan adalar grubundaki (Florida Keys) mercan resiflerinde ticari avcılık yapan balıkçıların ekonomik durumunu incelemişler ve toplanan verileri bu bölgedeki ticari balıkçılıkla ilgili yetiştiricilik düzenlemelerinin

ekonomik etkilerini belirmede kullanmışlardır. Çalışma boyunca tekne sahibi veya çalışan balıkçılarla tesadüfi seçimle bire bir görüşmeler yapılmış, yapılan anketlerden balıkçıların mesleki geçmişleri, avlama teknikleri, ortalama av miktarları, av teknikleri fiziksel özellikleri, ortalama gelir ve giderlerine ait veriler elde edilmiştir. Toplanan bu veriler kullanılarak bölgedeki balıkçılığın sosyo-ekonomik özellikleri saptanmaya çalışılmıştır.

Colloca ve ark., (2003) araştırmalarında Cilento (İtalya) bölgesinde ticari balıkçılık önemli olmasına rağmen, İtalya kıyılarındaki avlama faaliyetinin son 20 yılda düşüş gösterdiğini saptamıştır. Bunlara ilişkin sayısal verilerin olmaması, gelişim etkenlerinin tam olarak bilinmemesi sebebiyle avlama filosunun teknik özellikleri (ağ özellikleri, avlama filosunun yapısı, avlama gücü verileri, av verileri) ve balıkçılığın sosyo-ekonomik özelliklerini (karaya çıkarılan avın değeri, balıkçılık girdileri, masraflar, balıkçıların yaşı vb.) incelemiştir.

Kong, (2004) Jamaica balıkçılık sektörünü incelediği araştırmasında, avlama teknelerinin büyüklüğünü, yapım materyalini, avcılık filosunun sayısal büyüklüğünü, balıkçı sayısını, balıkçılıkta geçen süreyi, hane nüfusunu, öğrenim seviyelerini ve kooperatif üyeliklerini irdelemiş, balıkçılığın yönetimi, düzenlenmesi ve geliştirilmesiyle ilgili verileri toplamış ve bu konulardaki izlemleri değerlendirmiştir.

Tzanatos ve ark., (2005) Yunanistan'daki küçük ölçekli balıkçılığı araştırmak amacıyla balıkçılık kayıtlarındaki bilgileri ve 121 limanda 551 balıkçı ile bire bir yapılan müzakerelerle edinilen verileri kullanmışlardır. Görüşmeler sonucunda sektörün 2002 yılı sonuna kadar küçük ölçekli 19.052 avlama teknesinden ve 29.000-35.000 balıkçıdan oluştuğu, balıkçı ve tekne sayısının son on yılda azaldığı, küçük ölçekli balıkçılığın sosyal anlamda değerinin önemli ölçüde değiştiği, toplam 17 avlama ağı ve 62 hedef türün avcılığının yapıldığı, balıkçılığın avlama ağı, hedef tür, bölge ve sezona göre değişiklik gösterdiği, avlamanın değişik bölgelerde mevsimsel özellik gösterdiği, cluster analizleriyle ilgili sonuçların küçük ölçekli avlama sektörünün heterojen bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuştur.

2.2 Türkiye'deki Araştırmalar

Çelikkale ve ark., (1999) çalışmalarında ülkemiz su ürünleri potansiyelini denizler ve iç sular olarak incelemiştir. Balıkçılığın ülkemizdeki gelişimi ve avcılık konuları araştırılmış, mevcut problemler irdelenmiş ve çözüm önerileri getirilmiştir. Sektördeki hatalı uygulamalar ve sosyo-ekonomik oluşum ortaya çıkarılmıştır.

Ünal, (2003) Foça'daki (İzmir) yarı zamanlı küçük ölçekli balıkçı topluluğunun, bu işi ikinci iş olarak sürdürenler ve emekli bireylerden oluştuğunu, 15 tekneden 3'ünün olta ve 12'sinin de uzatma ağı kullandığını, olta balıkçılığı yapanların tamamının öğrenim durumunun ilkökul seviyesinde olduğunu, uzatma ağı balıkçılığı yapanların ise ortaokul ve lise seviyesinde olduğunu, balıkçıların ev mülkiyet durumunu, medeni durumlarını, hane halkı nüfusunu, mesleki tecrübelerini, balıkçıların yaşını, gelirlerini araştırmış ve sonucunda bu tip balıkçılığın kazançlı ve ekonomik açıdan sürdürülebilir olmadığını belirlemiştir.

Altınışik, (2006) araştırmasında, Çanakkale ilinin deniz balıkçılığı ve sosyo-ekonomik durumunu irdeleyerek pazarlama düzenini tespit etmeyi amaçlamıştır. Çanakkale İl Merkezi ve kıyı bandında bulunan ilçelerde avcılık yapan toplam 603 adet balıkçı teknesini, 5-9.9 m, 10-14.9 m ve 15 m'den büyük tekneler olmak üzere gruplara ayırarak incelemiştir. Balıkçı teknelerinin ve yardımcı teknelerin teknik özellikleri, av araçları, ağ donanım özellikleri, tekne sahiplerinin ve tayfanın sosyoekonomik özellikleri, mevcut problemleri ve çözüm önerilerinden oluşan anketler hazırlanarak, 'Tabakalı tesadüfi örnekleme yöntemi' yardımı ile toplam 113 adet balıkçı teknesinde anket uygulanmıştır. Anketlerin incelenmesi sonucunda tekne büyüklük sınıflarına göre tekne sahiplerinin sosyo-ekonomik yönden çok da farklı olmadıkları ortaya çıkarılmış, sosyal güvencenin ve bu bilincin eksik olması, Denizcilik Bakanlığının olmaması, denetimlerin eksik olduğu, balıkçılık gereçlerinin pahalılığı, pazarlama politikasının gelişmemesi ve aşırı avlanmanın önüne geçilememesi gibi problemler tespit etmiş ve bunların çözülmesi için ihtiyaç duyulan şartların gereğinin önemini vurgulamıştır.

Yücel, (2006) araştırmasında, Orta Karadeniz Bölgesi balıkçılığı ve balıkçıların sosyo-ekonomik durumunu incelemiş, istatistiksel çözümler sonucunda; üretim faaliyetlerinden en çok iç su balıkları yetiştiriciliği ve avcılığının gerçekleştirildiğini,

tekne büyüklüklerine göre 5-9,9 m büyüklüğündeki teknelerin artış gösterdiğini, verimli ve kaliteli ürün sunulabilmesindeki davranışlarda balıkçıların anahtar rol oynadığına dikkat çekmiştir. Balıkçıların yaşı, medeni durumu, öğrenim düzeyi, gelirleri ve hane halkı nüfusunu, sosyal güvence varlıklarını incelemiş ve sonuç olarak balıkçı örgütlenmesinin gerekliliğini, balıkçı birlikleri veya balıkçı kooperatiflerinin desteklenmesinin önemini vurgulamıştır.

Uzmanoğlu ve Soylu, (2006) çalışmalarında, Karasu (Sakarya) Bölgesi deniz balıkçılarının sosyoekonomik durumunu araştırmış ve Karasu ilçesinde avcılık yapan 143 adet balıkçı teknesi belirlemiştir. 107 teknenin 11 m'den küçük diğer sınıfa ait ruhsatının olduğu, 36 teknenin ise gırgır ve trol ruhsatının olduğu tespit edilmiştir. Anket yardımı ile yapılan çalışmada 2004-2005 sezonu temmuz ayları arasında toplam 4 defa bölgeye gidilmiştir. Bu sürelerde balıkçıların yaşı, medeni durumları, eğitim düzeyleri, eşlerinin çalışma durumları ve eğitimleri, çocukların eğitim durumları, hangi dönemlerde avlanıldığı, toplam av günü sayısı, avcılık yapılan alanın limana olan uzaklığı, avlanan türler, teknelerin teknik özellikleri ve kullanılan av araç-gereçleri incelenmiştir.

Doğan ve Gönülal, (2011) çalışmalarında Gökçeada balıkçılığı, balıkçıların örgütlenme durumu ve kooperatif üyesi balıkçıların sosyo-ekonomik durumunu irdelemiştir. Gökçeada'da gerek bölge balıkçıları gerekse çevre yörelerden gelen balıkçılar avlandığını, tekne büyüklüklerinin 5,00-12,00 metre aralığında olduğunu, tümünün motorlu teknelerden oluştuğunu belirlemiştir. Balıkçıların yaşlarının 28-63 arasında olduğunu, tüm balıkçıların okur-yazar olduğunu, eğitimlerinin %54,2 ilköğretim, %29,2 lise ve %16,7 yükseköğrenim düzeyinde olduğunu tespit etmiştir. Balıkçıların %54,2'si kazancını yalnızca balıkçılıktan elde ettiğini, %45,8'inin ise balıkçılığı aile bütçesine katkı sağlamak için yaptıklarını belirtmiştir. Balıkçıların %62,5'inin sosyal güvencesi ve %91,7'sinin kendisine ait evinin bulunduğu belirlenmiştir. Araştırma yapılan alan bir ada olduğundan bazı sorunların yaşandığını, hava koşullarının kötü olduğu zamanlarda ava çıkılamadığını ürünlerini pazarlamakta sıkıntılar yaşadıklarını ortaya koymuştur.

Aksoy ve Koç, (2012) araştırmalarında bağlama limanı Zonguldak Merkez ilçe olan ve balıkçı limanları ile balıkçı kooperatiflerinde yaptığı inceleme sonucu aktif çalışan

küçük ölçekli balıkçıları (tekne boyu 10 metreden az olanlar) seçmiş ve tekne sahipleri ile görüşmüştür. İnceleme yapılan bölgedeki balıkçılık etkinliklerinin sürdürülebilirliğini, ekonomik durumunu, balıkçı teknelerindeki personelin sosyo-ekonomik durumunu, balıkçılıkla ilgili ne tür sorunlar yaşandığını ve bu sorunların çözülmesine yardımcı öneriler getirmiştir.

Yağlıoğlu, (2013) çalışmasında Akçakoca (Düzce) ilçesin balıkçı barınağında avcılık yapan balıkçıların sosyoekonomik durumunu irdelemiştir. Balıkçı teknelerinin yaşlarının 2 ile 33 yıl arasında değişim gösterdiğini, balıkçıların genellikle uzatma ağı ve olta balıkçılığı yaptığını, yaşlarının 33-68 arasında değiştiğini, balıkçı öğrenim seviyelerinin %67 ilköğretim, %31 lise, %2 üniversite ve eşlerinin %80 ilköğretim, %18 lise, %2 okuryazar şeklinde olduğunu, %56'sının tek çalışma alanının balıkçılık olduğunu ve %33'ünün emekli kişiler olduğunu, %67'sinin sosyal güvencesi bulunduğunu, %80'inin yaşadığı evin sahibi olduğunu, %36'sının kendine ait bir arabası olduğunu belirlemiştir.

Uncumusaoğlu (2015) Giresun İli balıkçılığının sosyo-ekonomik durumunu incelemiştir. Çalışmasında 8 ilçede aktif halde bulunan 630 adet balıkçı teknesini gruplandırarak tabakalı tesadüfi örnekleme yöntemi ile 167 adet balıkçı teknesi ile anket yapmıştır.

Erdoğan Sağlam ve ark., (2016) Akdeniz kıyı bandı (Hatay, Adana, Mersin ve Antalya illeri) limanlarına kayıtlı balıkçı teknesi sahiplerinin sosyoekonomik durumları ve örgütlenme yapılarını incelemiştir. Sayılan iller ve bağlı tüm kıyı ilçelerinde toplam 253 tekne sahibine uygulanan anketler ve değerlendirmeler sonucunda balıkçılar arasında sosyoekonomik açıdan büyük farklılıklar görülmemiş, sosyal güvencelerinin bulunmaması, gelirlerinin az olması, bilinçsiz avcılığın önlenememesi ve denetim ve kontrollerin yeterli olmaması gibi problemler ortaya konmuştur.

Erdoğan Sağlam ve ark., (2016) araştırmasında Doğu Karadeniz Bölgesi kooperatif üyesi deniz balıkçılarının sosyoekonomik durumu ve örgütlenme yapısını incelemiştir. Doğu Karadeniz (Artvin, Trabzon, Giresun, Ordu, Samsun ve Sinop) sahil şeridinde bulunan 388 adet tekne sahibi ile görüşülerek sosyal ve ekonomik yapı ve mevcut sorunlar tespit edilerek çözüm önerileri getirilmiştir. Aynı zamanda

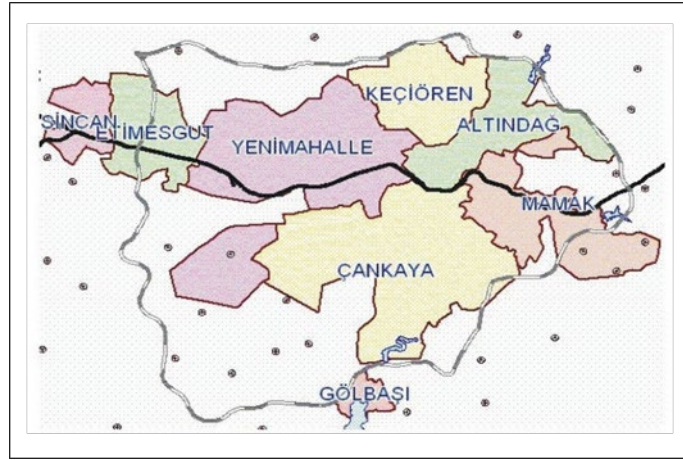
Doğu Karadeniz’de faaliyette olan balıkçı gemilerinin teknik özellikleri de ortaya konmaya çalışılmıştır. Yürütölen çalışma sonucunda tüm şehirlerde tayfa sayısı, tekne büyüklükleri, sosyal güvenceler ve gelir seviyeleri arasında büyük farklılıkların olmadığı; yaş dağılımları eğitim seviyeleri ve balıkçılığı seçme sebepleri arasında ise farklılıklar bulunduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca aşırı avcılığa karşı gelinememesi, balıkçılık düzenlemelerinin eksikliği, illegal ve düzensiz avcılık, balıkçı barınaklarının alt yapısal ihtiyaçları ve sürdürülebilir balıkçılık için mali bir desteğin bulunmaması gibi sıkıntılar yaşandığı belirlenmiştir.

3. MATERYAL ve YÖNTEM

3.1 Materyal

Araştırmanın ana materyalini Ankara Keçiören ilçesindeki balıkçılar (satışa sundukları balık türleri ve miktarları), balıkçıların sosyo-ekonomik özellikleri (öğrenim seviyesi, hane halkı, yaşı, medeni durumu, çocuk sayısı, ev sahipliği) ile balıkçılıkla ilgili sorunları ve bu problemlerle ilgili çözüm önerileri oluşturmuştur.

Keçiören, Ankara'nın kuzeyinde, merkeze uzaklığı 13 km olan, 909 bin nüfuslu etrafi tepelerle çevrili bir merkez ilçedir (Şekil 3.1).

Şekil 3.1 Ankara Keçiören İlçe Konumu

Ankara'nın yerleşim alanını kuzey-güney doğrultusunda bulunan ve topografik çanak olarak bilinen yerleşim coğrafyasının kuzeyinde yer alır. 51 mahalleden oluşan Keçiören, Ankara'nın nüfus yoğunluğu en fazla ikinci ilçesidir. Keçiören ilçesinin sosyo-ekonomik gelişimi ise Türkiye'nin kentleşme sürecinin çarpıcı örneklerindedir. Kırdan kente göçün yoğunlaşmaya başladığı 1960'lı yıllardan itibaren Keçiören'in güneyinde yer alan planlı gelişmiş kentsel alanların dışında gecekondu alanları oluşmaya başlamıştır. Keçiören'de bulunan gecekondu alanları, 1980'lere gelindiğinde Ankara kentinin öteki yüzünü oluşturmaya başlamıştır. 1990'lar sonrası ıslah imar planı uygulamaları ve gecekonduya af süreçleriyle hem ekonomik hem de kültürel yaşamı etkileyen bir yaşam biçimi ortaya çıkmıştır (Şahin ve ark., 2015).

İlçede genç nüfusun eğitim seviyesi düşük olmasına rağmen giderek artmaktadır. İstihdam ve yaşam biçimi konularında sorunlar yaşanmaktadır. Keçiören, yakın

çevresindeki il ve ilçelerden yıllar içerisinde giderek daha fazla göç almış olup artık yapılaşmaya açılacak yeni alanı neredeyse kalmamıştır. Yapılaşma sürecinin sonuna yaklaşmakta olan ilçenin maddi standartları düşüktür.

İç Anadolu Bölgesi'nde, Ankara Keçiören ilçesinde bulunan bazı su ürünleri perakende satış işletmeleri araştırma bölgesini oluşturmuştur. İşletmelerin,

- fiziksel ve teknik özellikleri,
- balıkçıların sosyo-ekonomik yapısı
- balıkçılık faaliyetinin ekonomik analizi

için gerekli veriler, anket formları yardımıyla yüz yüze yapılan görüşmelerle toplanmıştır.

Ankara Tarım ve Orman İl ve Keçiören İlçe Müdürlüklerinden elde edilen bilgilerden, TÜİK ile FAO balıkçılık istatistiklerinden yararlanılmıştır.

3.2 Yöntem

Araştırmada 27 adet su ürünleri perakende satış işletmesi ile yüz yüze yapılan görüşmeler sonucu doldurulan anket formlarından elde edilen orjinal veriler elde edilmiştir.

Balıkçılar ile yapılan anketlerde,

- balıkçıların sosyal ve ekonomik durumunu
- balıkçıların yaş ve eğitim durumlarını
- çocuk sayılarını
- sosyal güvence durumlarını
- gelir memnuniyetlerini
- ürün pazarlama şekillerini
- kooperatif üyeliklerini

değerlendirme amaçlı sorulara yer verilmiştir.

Çalışma süresince anketlerden elde edilen veriler Excel programında düzenlenmiş, tablo ve grafikler halinde sunulmuştur.

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

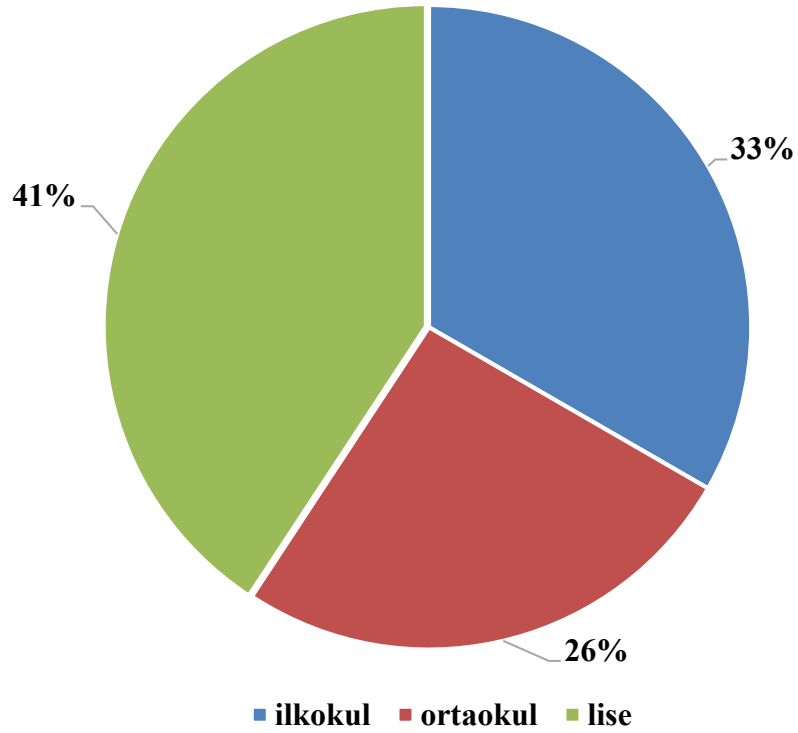
4.1 Keçiören (Ankara) Bölgesindeki Balıkçıların Sosyo-Ekonomik Özellikleri

4.1.1 Balıkçıların Yaşı ve Medeni Hali

Keçiören ilçesindeki balık satış işletmeleri sahipleri ve çalışanlarının yaşlarının 30-69 arasında değiştiği görülmüştür. Yaş ortalamasının 42,7 olduğu ve medeni durum bakımından işletme sahiplerinin tamamının evli olduğu saptanmıştır. İşletme sahiplerinden yalnızca 3'ü kadındır.

4.1.2 Balıkçıların Öğrenim Düzeyi

Keçiören ilçesindeki balık satış işletmesi sahiplerinin %33'ünün ilkokul, %26'sının ortaokul, %41'inin lise mezunu olduğu belirlenmiştir. Üniversite mezunu bulunmamaktadır (Şekil 4.1).

Şekil 4.1 Öğrenim Düzeyi

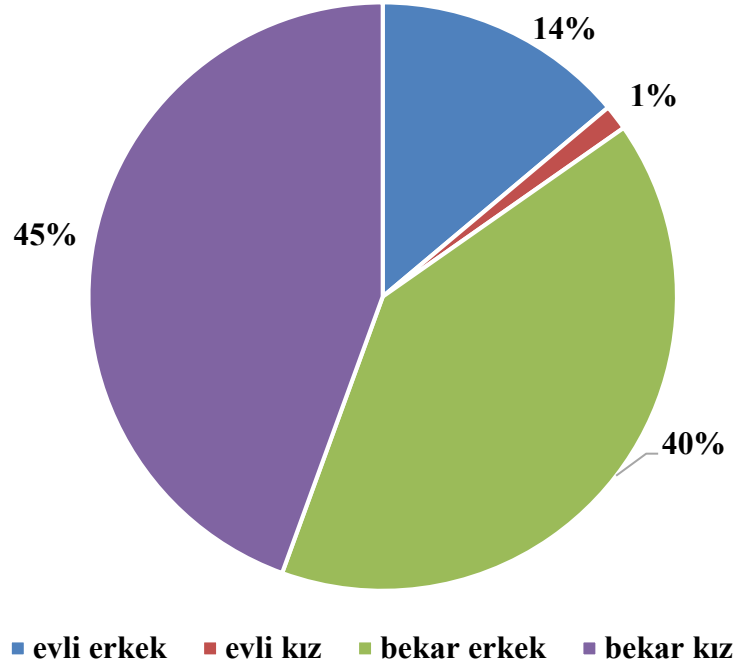
4.1.3 Çocuk sayısı

Keçiören ilçesindeki balık satış işletmesi sahiplerinin 39 erkek 33 kız olmak üzere toplam 72 çocuğunun olduğu görülmektedir (Çizelge 4.1). Çocuklardan %85'inin bekâr, %15'inin evli olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.2).

Satış işletmesi sahiplerinin çocuklarından bekar olanların aileleriyle birlikte, evli olanların ise ayrı evlerde ikamet ettikleri tespit edilmiştir.

Çizelge 4.1 Balıkçıların Çocuk Sayısı

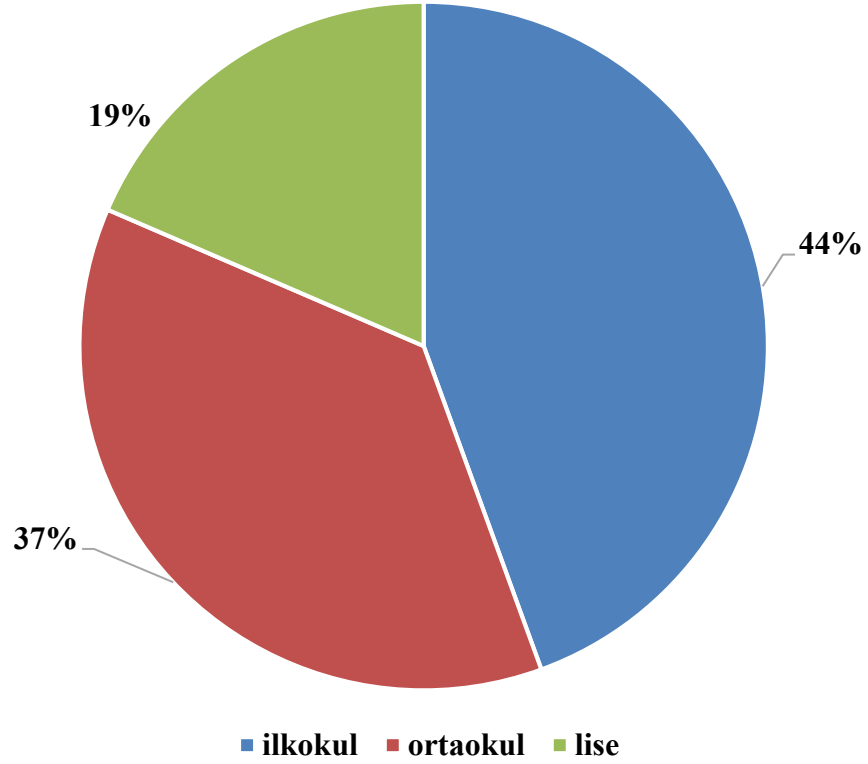
Balıkçıların Çocuk Sayısı				
Bekar		Evli		Toplam
Erkek	Kız	Erkek	Kız	
29	32	10	1	72

Şekil 4.2 Çocuk Sayısı

4.1.4 Balıkçıların Hane Halkı Nüfusu ve Eşlerin Eğitim Durumu

Keçiören ilçesindeki balıkçıların hane halkı nüfus sayısı toplam 122'dir. Balıkçıların eşlerinin yaşları 22 ile 65 arasında değişmekte olup, ortalama yaş 38,5'tir. İşletme sahiplerinin eşlerinin eğitim durumlarına bakıldığında çoğunluğun eğitim seviyesinin düşük olduğu görülmektedir. Eşlerin %44'ünün ilkokul, %37'sinin ortaokul, %19'unun ise lise mezunu olduğu ve üniversite mezunu bulunmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.3).

Şekil 4.3 Eşlerin Eğitim Durumu

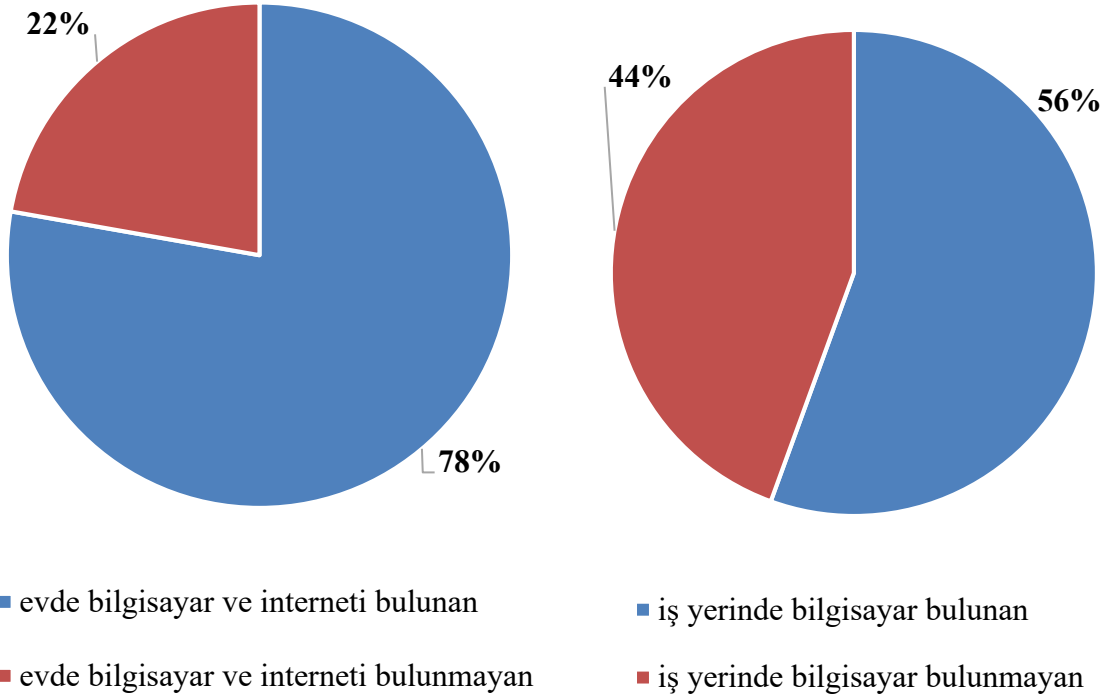
4.1.5 Balıkçıların Sosyal Aktivite ve Kendilerine Zaman Ayırma Durumu

4.1.5.1 Bilgisayar ve İnternet Kullanımı

İşletme sahiplerinin günlük hayatlarındaki bilgisayar ve internet kullanımına bakıldığında işletmelerin yarısından çoğunda bilgisayar bulunduğu görülmüştür. İşletme sahiplerinden evde veya iş yerinde bilgisayar kullanan 12 kişinin ortalama kullanım süresi 1,8 saat olarak belirlenmiştir (Çizelge 4.2) (Şekil 4.4).

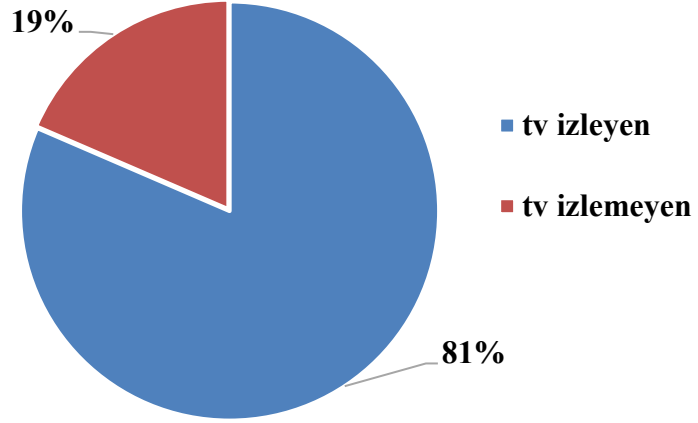
Çizelge 4.2 Bilgisayar ve İnternet Kullanımı

İnternet/Bilgisayar Kullanımı	Adet
İşyerinde bilgisayar bulunan	15
İşyerinde internet bulunan	14
Evde internet bulunan	18

Şekil 4.4 Bilgisayar ve İnternet Kullanım Durumu

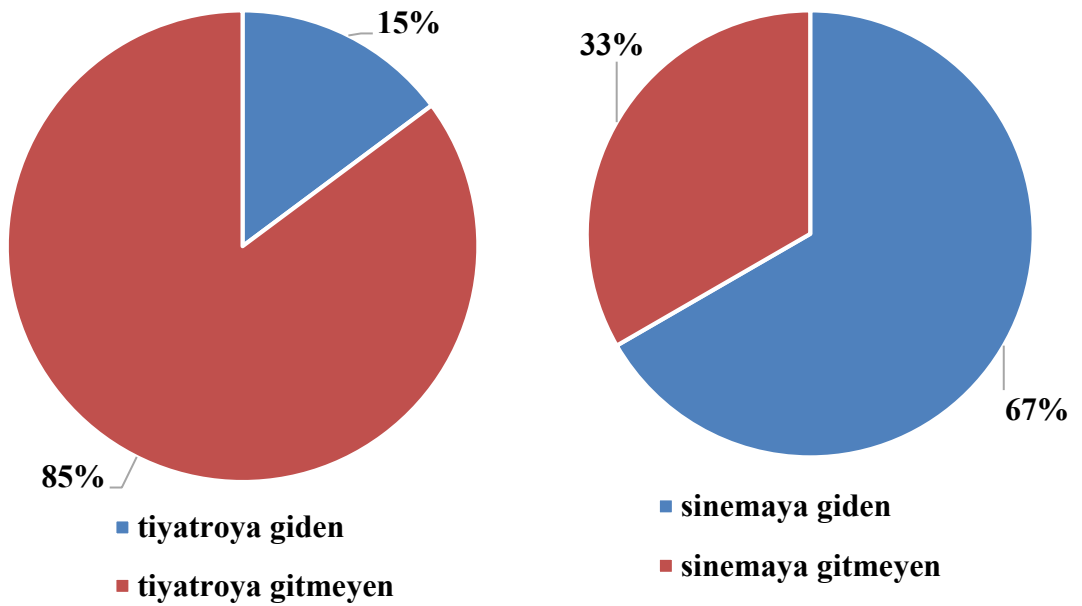
İşletme sahiplerinin %81'inin televizyon izleyicisi olduğu görülmüş, televizyon izleyerek geçirilen zaman ortalama 2,4 saat olarak belirlenmiştir (Şekil 4.5).

Şekil 4.5 Televizyon İzleme Durumu

4.1.5.2 Sosyal Aktivitelere Katılım

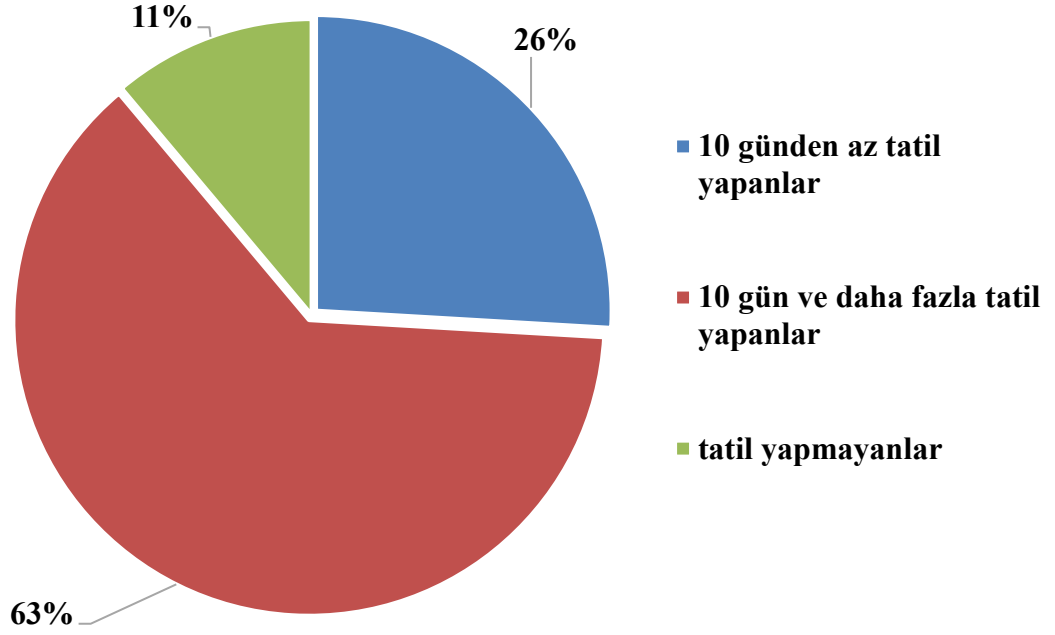
İşletme sahiplerinin sosyal aktivitelerine bakıldığında büyük bir bölümünün sinema ve tiyatro aktivitelerine katılımının düşük olduğu, televizyon kullanımının ise yoğun olduğu belirlenmiştir. Tiyatroya giden 4 işletmeci ve sinemaya giden 15 işletmeci nadiren gittiklerini; 3 kişi ise ayda bir kez sinemaya gittiklerini bildirmişlerdir (Şekil 4.6).

Şekil 4.6 Sosyal Aktiviteler

4.1.5.3 Yaz Tatili

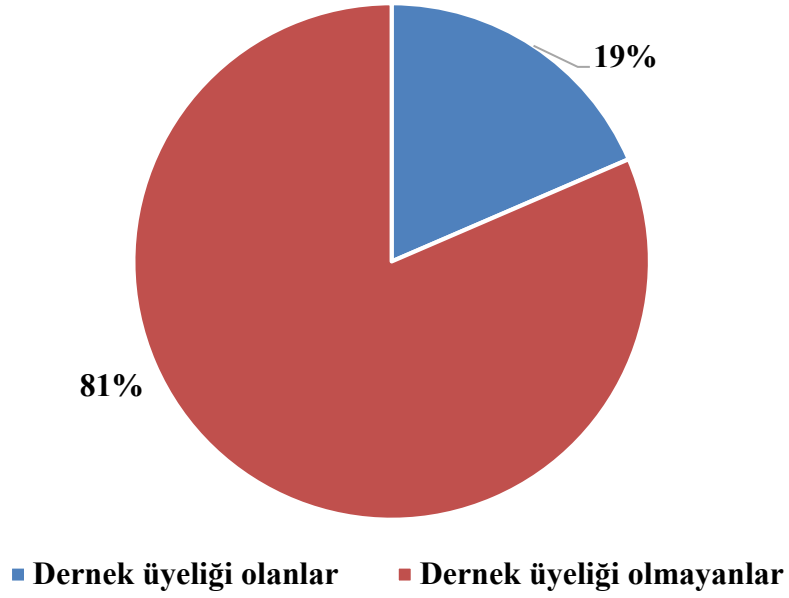
Keçiören ilçesi balık satış işletmecilerinin tatil yapma alışkanlıklarına bakıldığında %26'sının 10 günden az tatil yaptığı, %63'ünün 10 gün ve daha fazla tatil yaptığı ve %11'inin de tatil yapmadığı anlaşılmıştır (Şekil 4.7).

Şekil 4.7 Yaz Tatili

4.1.6 Balıkçıların Sosyal Güvenlik Durumu ve Dernek Üyelikleri

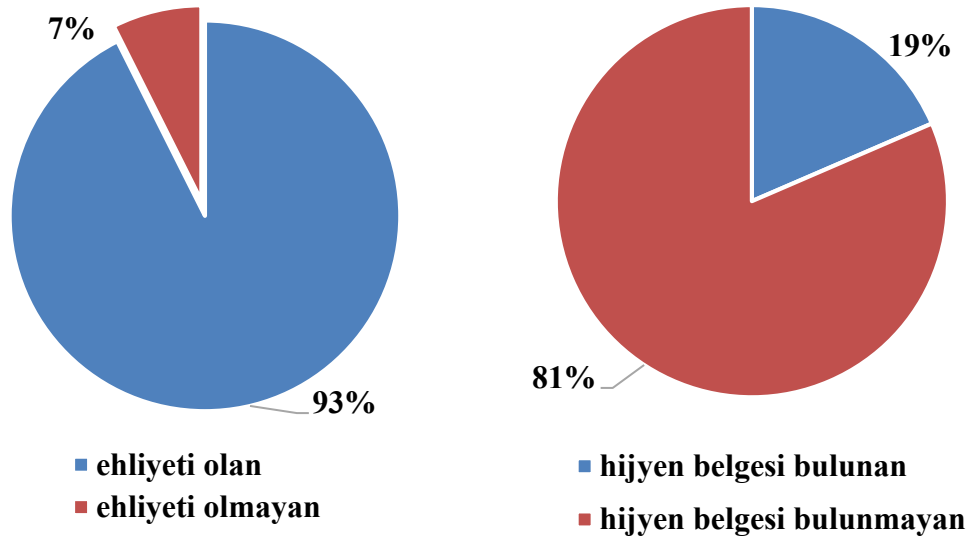
Keçiören ilçesindeki balıkçıların tamamının Sosyal Güvenlik Kurumu'na (BAĞ-KUR) bağlı oldukları görülmüştür. Herhangi bir kooperatife üyelikleri bulunmamaktadır. Ankara genelinde gözlemlendiği gibi, Keçiören ilçesi balıkçıların da doğum yeri genel olarak Haymana ilçesi olduğundan işletmecilerin Haymanalılar Derneği'ne üye olduğu görülmüştür. Ancak derneğe üye olan sadece 4 balıkçı bulunmaktadır. 1 kişi de Esnaf ve Sanatkarlar Odası'na kayıtlı olduğunu belirtmiştir (Şekil 4.8).

Şekil 4.8 Dernek Üyeliği

4.1.7 Balıkçıların Sahip Olduğu Belgeler

Keçiören’de faaliyet gösteren su ürünleri satış işletmecilerinden yalnızca 2’sinin sürücü ehliyeti bulunmadığı, %93’ünün sürücü belgesi olduğu görülmüştür. Sahip olunan bir diğer belge ise Milli Eğitim Bakanlığı onaylı Hijyen Belgesi’dir. Balıkçıların %19’unun Hijyen Belgesi Eğitim Programlarına katılarak sertifika aldıkları görülmüştür (Şekil 4.9).

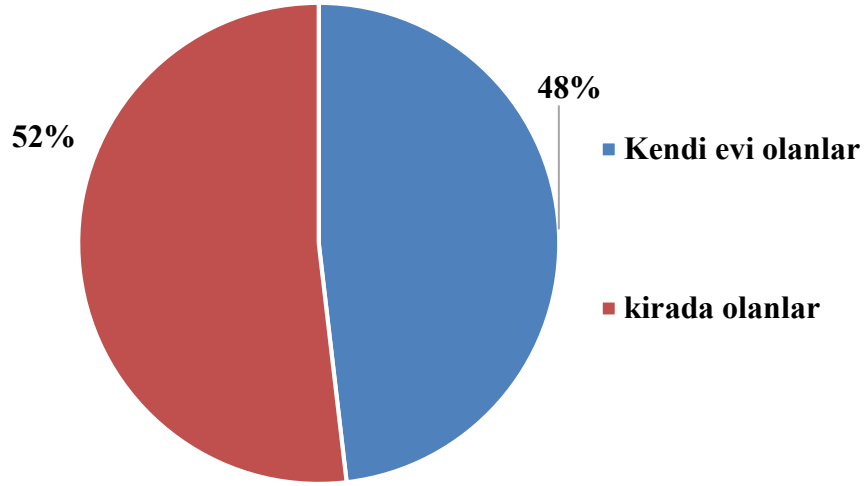

Şekil 4.9 Sahip Olunan Belgeler

4.1.8 Balıkçıların Ev Mülkiyeti

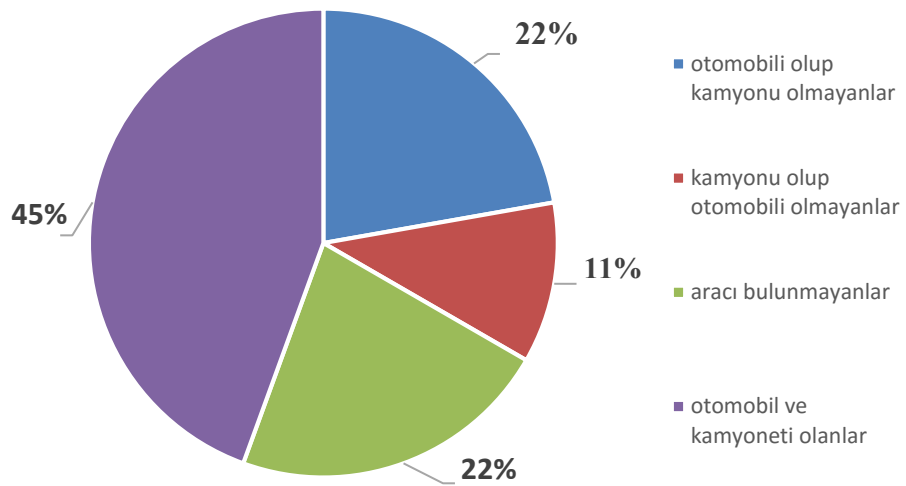
Keçiören ilçesi balıkçılarından 48'inin kendisine ait evi olduğu, %52'sinin ise kirada oturduğu belirlenmiştir. Kira masrafının yıllık ortalama 7500 TL olduğu görülmüştür (Şekil 4.10).

Şekil 4.10 Ev Mülkiyet Durumu

4.1.9 Balıkçıların Otomobil ve Kamyonet Mülkiyeti

Keçiören ilçesi balıkçılarının %67'sinin otomobili, %56'sının kamyonetinin olduğu görülmüştür (Şekil 4.11).

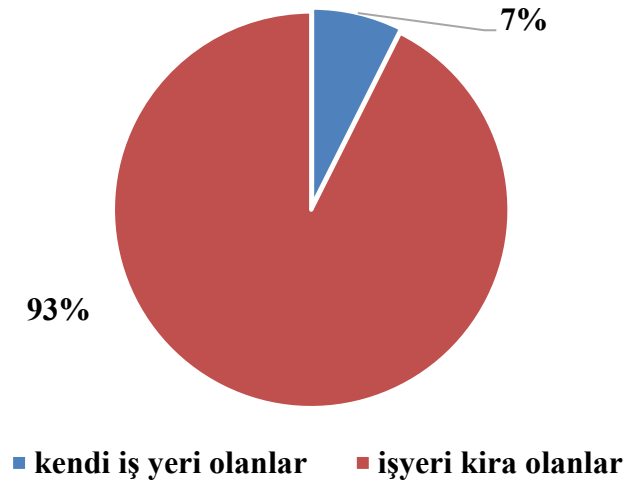
Şekil 4.11 Otomobil ve Kamyonet Mülkiyeti

4.2 Su Ürünleri Perakende Satış İşletmelerinin Genel Durumu

4.2.1 İşletme Alanı, Mülkiyet Durumu ve Satış Hacmi

Su ürünleri satış işletmelerinin büyüklüğü 20 ile 170 metrekare arasında değişmekte olup, ortalama 73,5 metrekare olarak hesaplanmıştır. İşletme sahiplerinden sadece 2 kişinin dükkan sahibi olduğu, %93'ünün ise iş yerini kiraladıkları görülmektedir (Şekil 4.12). Keçiören bölgesinde iş yeri kira masrafları yıllık 1200 TL ile 80.000 TL arasında değişmekte, ortalama 23.800 TL'dir.

Yaz aylarında mevsime bağlı olarak bazı işletmeler faaliyetine ara vermektedir. Satış sezonu ortalama 6 aydır. İşletmelerin su ürünleri satış hacmi yıllık 2,5 ile 6,5 ton arasındadır. Keçiören ilçesinin su ürünleri satış hacmi toplam 121,5 ton olup, yıllık ortalama 4,5 ton satış kapasitesine sahiptir.

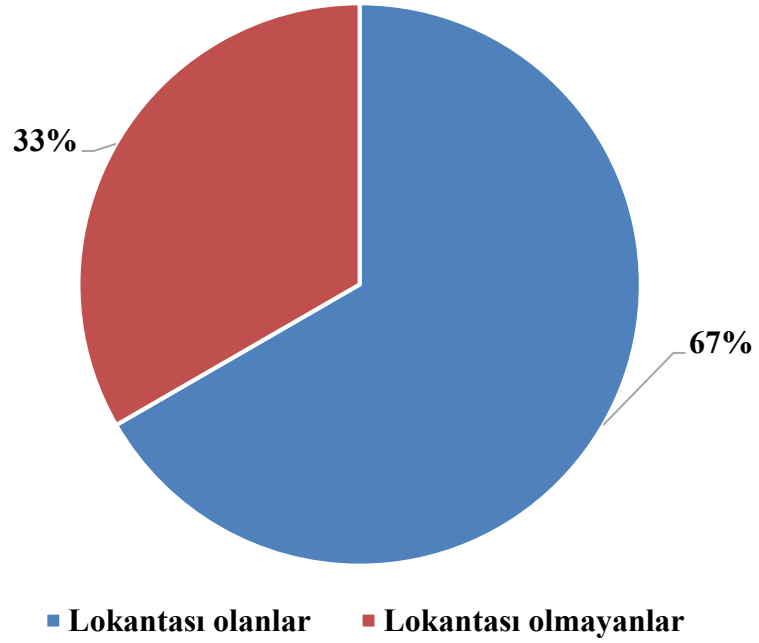

Şekil 4.12 İşyeri Mülkiyet Durumu

4.2.2 Lokanta (Pişirme) Faaliyeti

Keçiören'de faaliyet gösteren su ürünleri işletmelerinin %67'sinin lokantası olup, balık pişirme faaliyetinde bulunmaktadır. İşletme sahipleri lokantada en çok hamsi, istavrit, mezgit, palamut balıklarının talep gördüğünü belirtmişlerdir (Şekil 4.13).

Balıkların porsiyon fiyatı balık türüne göre değişiklik göstermekte olup 12 ile 25 TL arasında değişmektedir.

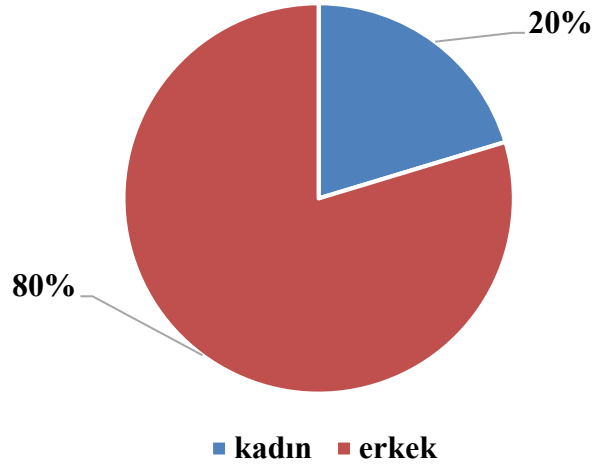

Şekil 4.13 Lokanta Faaliyeti

Porsiyon fiyatı ortalama 17,8 TL'dir. 1 kg balığın pişirme fiyatı ise ortalama 9,8 TL'dir. Lokantalardan elde edilen gelir, satış hacmi ve işletme alanı büyüklüğüne göre değişmektedir. Yıllık lokanta geliri 30.000 TL ile 180.000 TL arasında olup ortalama 69.722 TL olarak hesaplanmıştır.

4.2.3 İşletmelerdeki Personel Cinsiyet Dağılımı

Keçiören'deki su ürünleri satış işletmelerinde toplam 123 personel çalışmaktadır. İşletme çalışanlarının genelde erkek olduğu dikkat çekmektedir. Çalışanların cinsiyet dağılımı %20 kadın, %80 erkek şeklinde olup kadın çalışanların azınlıkta olduğu görülmektedir (Şekil 4.14). İşletme sahiplerinden ise yalnızca 3 kadın işletmeci bulunmaktadır.

Şekil 4.14 Personel Cinsiyet Dağılımı

4.2.4 Balıkçıların esas mesleği

Keçiören ilçesindeki su ürünleri satış işletmesi sahiplerinin çoğunun esasen balıkçılıkla uğraştığı; bir işletmecinin kuyumculuk, dört işletmecinin çiftçilikle uğraştığı, bir diğ erinin de aynı zamanda market işletmecisi olduğu tespit edilmiştir.

4.2.5 Yıllık işletme giderleri

Keçiören ilçesindeki balıkçıların sezonda personel gideri toplamda 1.615,400 TL ve ortalama 64.616 TL'dir. Elektrik gideri yıllık 1500 TL ile 9000 TL arasında değişmekte, toplamda 108.950 TL ve ortalama 4035 TL'dir. Su gideri yıllık 1800 TL ile 9000 TL arasında değişmekte, toplamda 100.150 TL ve ortalama 3709 TL'dir. İşletmelerin telefon, internet, kırtasiye gibi diğ er giderleri yıllık 600 TL ile 1500 TL arasında değişmekte olup toplamda 13.600 TL ve ortalama 503,7 TL'dir. İşletmeler ısınma şekli olarak genellikle elektrik kullanmakta, yakıt tüketenlerin yıllık gideri 2100 TL ile 3000 TL arasında değişmektedir. Yakıt tüketim gideri toplamda 36.750 TL ve sezonda ortalama 3340 TL olarak hesaplanmıştır (Çizelge 4.3).

Çizelge 4.3 Yıllık İşletme Giderleri

GİDERLER	TOPLAM (TL)	ORTALAMA (TL)
Personel gideri	1.615,400	64.616
Elektrik gideri	108.950	4035
Su gideri	100.150	3709
Diğ er giderler	13.600	503.7
Yakıt tüketim gideri	36.750	3340

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmada Keçiören (Ankara) ilçesi balık satış işletmelerinin sosyo-ekonomik durumu ortaya konmuş ve sorunları belirleyip çözüm önerileri değerlendirilmiştir.

Erdoğan Sağlam ve ark., (2016) Doğu Karadeniz Bölgesi'nde deniz balıkçıları ile yaptıkları çalışmada, balıkçıların yaş ortalamasının 40'ın üzerinde olduğunu, %39'luk kısmın 21-30 yaş arasında, %3'lük kesimin ise 20 yaşından küçük olduğunu tespit etmiştir. Neredeyse bütün illerde balıkçıların çoğunluğunun 40 yaş üstünde olması ve 20 yaşın altındaki balıkçı sayısının düşük olması, ekonomik zorunluluklar dışında genç nüfusun balıkçılık yapmayı tercih etmedikleri söylenebilir. Keçiören ilçesindeki toplam 27 balıkçının yaşlarının 30 ile 69 arasında değiştiği ve ortalama 42 olduğu belirlenmiştir. Bu durum, mesleğin gençler tarafından çok tercih edilmediğine işaret etmektedir.

İşletmecilerin eğitim seviyeleriyle ilgili anket sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde Keçiören'de bulunan balıkçıların eğitim seviyesinin düşük olduğu gözlenmektedir. Anket yapılan işletmeciler arasında üniversite mezunu bulunmaması, mesleğin üniversite mezunlarınca tercih edilmediğine işaret etmektedir.

Yağlıoğlu, (2013) Akçakoca ilçesindeki balıkçılar ile yürüttüğü araştırmasında balıkçıların %93'ünün evli, %7'sinin bekar olduğunu tespit etmiş, Aksoy ve Koç (2012), Zonguldak balıkçıları ile yaptığı çalışmada balıkçıların %78'inin evli, %22'sinin bekar olduğunu belirlemişlerdir. Doğan ve Gönülal, (2011) Gökçeada'da gerçekleştirdikleri çalışmada %83,3 balıkçının evli olduğunu, hane halkı nüfusunun 1 ila 6 kişi olduğunu ve %33,3 en yüksek oranı ile 4 kişi olduklarını belirtmişlerdir. Mevcut çalışmada su ürünleri satış yeri işletmecilerinin tamamı evlidir. Hane halkı nüfusu 3 ile 7 kişi arasında olup ortalama 4 kişidir. Ailelerin ortalama 2 çocuk sahibi olması, ailelerin geçim sorunları sebebiyle daha fazla çocuk yapmamayı tercih ettiklerini ortaya koymaktadır.

Çeliker, (2008) balıkçıların büyük çoğunluğunun (%91,6) çocuklarının bu mesleği yapmasını istemediğini ifade etmiştir. Ekonomik anlamda incelendiğinde su ürünleri satışı, yeterli gelir sağlamayan bir istihdam alanı olması ve sektör sıkıntıları

sebebiyle çoğunluğunun çocuklarının bu işi yapmasını istemedikleri tespit edilmiştir. Genel olarak balıkçıların aile bütçesine katkı sağlamak amacıyla bu mesleği seçmiş oldukları görülmektedir. Maddi olarak yetersiz olan balıkçıların meslek edinmekten çok zorunluluk sebebi ile bu seçimi yaptıkları saptanmıştır.

Sağlam ve ark., (2016) Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yaptığı çalışmada, balıkçıların %68'inin ev sahibi, %31'inin kiracı, 1 kişinin ise balıkçı barınağında yaşamakta olduğunu belirlemiştir. Artvin, Rize, Giresun, Ordu ve Sinop'taki balıkçıların %70-90 arası oranlarda ev sahibi olduklarını tespit etmiş olup bu illere bakarak nüfusu fazla olan Samsun ve Trabzon illerindeki balıkçıların çoğunluğunun kiracı olduğunu belirtmiştir. Araştırmamızda Keçiören ilçesi balıkçılarından %48'inin kendisine ait evinde ikamet ettiği, %52'sinin ise kirada oturduğu saptanmıştır. Balıkçıların çoğunun ev sahibi olması gelirlerini öncelikli olarak konut alımına verdikleri sonucuna ulaştırmış ancak bu durumun yanı sıra Ankara, Trabzon ve Samsun gibi büyük illerde ekonomik koşulların ev alımını zorladığı söylenebilir.

Benli ve ark., (2008) yürüttüğü araştırmada Türkiye'de resmi belge sahibi kadın balıkçı oranının yalnızca %1.93 olduğunu; bu kişilerin göllerde küçük ölçekli balıkçılık ile uğraştığını veya balıkçılık faaliyetlerinde eşlerine yardımcı olduklarını tespit etmiştir. Özer A. ve ark., (2010) Marmara Bölgesi Uluabat Gölü'nde yaptığı çalışmada bölgedeki kadın balıkçıların faaliyet gösterdiği tek göl olan Uluabat Gölü'nde kadın balıkçı oranının %30 olduğunu belirtmiştir. Mevcut çalışmada ilçedeki balık satış yerlerinin personel durumları incelenmiş işletmelerde çalışan kadın sayısının oranı %20 olarak tespit edilmiştir.

Yücel, (2006) araştırmasında, Orta Karadeniz Bölgesi balıkçılığı ve balıkçıların sosyo-ekonomik durumunu incelemiş, istatistiksel çözümler sonucunda; üretim faaliyetlerinden en çok iç su balıkları yetiştiriciliği ve avcılığının gerçekleştirildiğini, verimli ve kaliteli ürün sunulabilmesindeki davranışlarda balıkçıların anahtar rol oynadığına dikkat çekmiştir. Orta Karadeniz Bölgesindeki balıkçıların %51'nin yaş aralığının 30-50 olduğunu, %1'inin eğitiminin yüksek okul seviyesinde olduğunu, %56'sının herhangi bir sosyal güvencesinin olmadığını, %34'ünün balıkçılığı ikinci bir iş olarak sürdürdüğünü ortaya koymuştur. Ayrıca balıkçıların örgütlenmesinin yolunun açılmasının önemini vurgulamış, balıkçı birlikleri veya balıkçı

kooperatiflerine sahip çıkılması gerektiğini belirtmiştir. Uncumusaoğlu, (2015) Giresun ilinde yürüttüğü çalışmasında balıkçıların %3'nün okur-yazar, %55'inin ilkokul, %19'unun lise, %17'sinin ortaokul ve %6'sının da üniversite mezunu olduğunu belirtmiştir. Keçiören ilçesinde balıkçılık yapan kişilerin tamamının 30 yaşın üzerinde olduğu, %33'ünün ilkokul mezunu olduğu, tümünün sosyal güvencesinin bulunduğu, %78'inin kazancını sadece balık satışından elde ettiği, diğer kişilerin ise balık satış işletmeciliğinin yanı sıra kuyumculuk, çiftçilik gibi diğer alanlardan gelir elde ettikleri öğrenilmiştir.

Balıkçıların sosyal yaşamlarını ele aldığımızda sinema ve tiyatroya ilgi duyan kişi sayısının oldukça az olduğu görülmektedir.

Yağlıoğlu, (2013) Akçakoca ilçesindeki çalışmasındaki balıkçıların %67 oranında, Doğan ve Gönülal, (2011) Gökçeada balıkçıları ile yaptıkları araştırmalarında balıkçıların %62,5 oranında ve Aksoy ve Koç, (2012) çalışmalarında balıkçıların %76 oranında sosyal güvenceye sahip olduklarını tespit etmişlerdir. Keçiören ilçesindeki su ürünleri satış yeri işletmecilerinin tamamının sosyal güvencesinin bulunduğu ve sigorta primlerini kendilerinin ödediği gözlenmiştir. Buradan balıkçıların sosyal güvence bilincine sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Balıkçıların doğum yerlerinin genellikle Ankara Haymana ilçesi olması sebebiyle Haymanalılar Derneği'ne üye oldukları, birlik ve beraberlik sağlamak amacıyla bu derneğe üye oldukları tespit edilmiştir.

Balıkçılar, genel olarak ilçedeki perakende balık satışının azalmasındaki en önemli neden olarak ürünlerin balık halinde pahalı satılması ve balığın eskisi kadar çok ve farklı türde olmamasını göstermişlerdir.

Balıkçılar fiyat düzenlemesi yaparken pazarladıkları türlerin piyasa fiyatını tam olarak uygulayamadıklarını, Keçiören ilçesinde dar gelirli ailelerin çoğunlukta olduğunu göz önünde bulundurarak fiyat düzenlemesi yaptıklarını bildirmişlerdir. Balıkçıların ürünlerin hem ellerinde kalmaması için ucuz satış yöntemiyle satışa sundukları hem de bölge halkının balık tüketimine talep göstermesi sebebiyle sezon içerisinde satışlarının normal seyrettiği saptanmıştır.

Yapılan araştırma sonrasında anket uygulanan kişiler, su ürünleri miktarlarında düşüş olduğunu, sezonluk çalışıldığı için gelirin devamlılık arz etmediğini, personel

sıkıntısı çektiklerini ve satış miktarlarında dūřuřler olduğunu belirtmişlerdir. Ancak yine de zorunluluk sebebiyle balık satış işletmeciliğine sosyal ve ekonomik açıdan bağlı kaldıkları dikkat çekmektedir.

Balıkçılığın ve balıkçıların zamanla azaldığı görülmüş ve balıkçılıkla ilgili yeterli politikaların oluşturulmaması durumunda sektörün ciddi anlamda sıkıntı çekeceği saptanmıştır.

Balıkçıların en önemli sorunlarına bakacak olursak ařırđ avcılık, stoklardaki dūřuř, balık miktarđ ve geliri arasındaki ilişki dengesizliği, örgütlenmenin faydalarını bilip uygulamada sıkıntı çektikleri gözlenmektedir.

Bölgenin ve ülke balıkçılığının sorunlarının çözümü için;

Balıkçılar çeşitli seminer ve eğitimlerle desteklenerek örgütlenmenin faydaları anlatılmalı ve balıkçılık örgütleri teşvik edilerek desteklenmelidir.

Üniversitelerin balıkçılar ile çeşitli toplantđ veya konferans gibi etkinlikler vasıtasıyla bir araya gelerek fikir alışverişinde bulunması gerekir.

Balıkçıların haklarını korumada ve işleyişin düzgün ilerlemesini sağlamak adına Kooperatiflerde çalışmak üzere Balıkçılık Teknolojisi Mühendisleri ve Su rnleri Mühendisleri istihdam edilmelidir.

Balıkların denizden karaya çıkış noktasđ ve halde satışı arasındaki fiyat uçurumunun denetimciler tarafından denetlenmesi ve iyileştirilmesi gereklidir.

1380 sayılı Su rnleri Kanunu'nda av yasakları ile ilgili cezai hükümlerin daha etkili olması adına gerekli düzenlemelerin yapılması gerekir.

6. KAYNAKLAR

- Anonim, (2001). Ülkemiz su ürünleri sektörünü geliştirme stratejileri. T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü, Yayın No: 8, İkinci Baskı, 55 s.
- Anonim, (2005). 2004 yılı su ürünleri istatistikleri. T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, DİE, Ankara, (Yayınlanmamış Veriler).
- Anonim, (2011). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Su Ürünleri İstatistikleri 2010. ISSN 1013- 6177, 72.
- Anonim, (2012). Su Ürünleri Sektör Raporu 2012. Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı (BAKA), Isparta.
- Anonim, (2015). <http://www.fao.org/fishery/topic/16072/en>
- Anonim, (2018). Tarım Ürünleri Piyasaları: Su Ürünleri Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM), Ürün No:24, Ankara.
- Anonim, (2018). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Su Ürünleri İstatistikleri 2018.
- Anonim, (2019). Dünyada balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliğinin durumu, sürdürülebilir kalkınma amaçlarının uygulanması. 2018, FAO, 2019, CA0191TR/1/01.19.
- Altınışik, S. (2006). Çanakkale ili deniz balıkçılığının sosyo-ekonomik durumu ve pazarlama yapısı. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Anabilim Dalı, Tekirdağ.
- Aksoy, R., & Koç, G. (2012). Küçük ölçekli balıkçılığın genel profili: Zonguldak ili merkez ilçesinde bir saha çalışması. *Uluslararası İktisadi Ve İdari İncelemeler Dergisi*, 4(8), 88-103. ISSN 1307-9832,
- Benli, A., Velioglu, A., & Çelebi, R. (2008). The role of women fisheries and aquaculture in Turkey, EIFAC Occasional Paper No:44, Proceedings of the EIFAC Symposium on Interactions between Social, Economic and Ecological Objectives of Inland Commercial and Recreational Fisheries and Aquaculture, Antalya, Turkey, 21-24 May 2008, FAO, Rome, 2010.
- Can, M. F., Serpin, D., & Can, M. F. (2012). İskenderun Körfezi'nde küçük çaplı balıkçılığın genel durumu: İskenderun, Arsuz ve Konacık örneği. *Atatürk Üniversitesi Veteriner Bilimleri Dergisi*, 7(3), 167-175.

- Charles, A. T. (1989). Bio-socio-economics fishery models: labour dynamics, and multiobjective management. *Can. J. Fish. Aquat. Sci.* 46: 1313-1322.
- Chhaya, N. D., Jani, G. M., & Amreliya, J. A. (1991). Economic Viability of Trawlers, Gillnetters and Dug-outs with OBM. *Fishing Chimes*, Vol. 11 No. 4 pp.51, 53-57.
- Colloca, F., Cirespi, V., Cerasi, S. & Coppola, S. R. (2003). Evolution of the artisanal fishery in Cilento, Italy: Case Study. *FAO, COPEMED*, 60 p.
- Civaner, E. Ç., (2011). Türkiye’de ve Dünyada Su Ürünleri Üretim ve Ticareti, İGEME, 2011.
- Çelikkale, M., Düzgüneş, S., & Okumuş, E. (1999). Türkiye Su Ürünleri Sektörü ve Avrupa Birliği ile Entegrasyonu. İstanbul Ticaret Odası. Yayın no: 1999-63
- Çeliker, A., Korkmaz, Ş., Demir, A., Gül, U., Dönmez, D., Özdemir., İ. & Kalanlar, Ş. (2008). Ege Bölgesi’nde su ürünleri avcılığı yapan işletmelerin sosyo ekonomik analizi. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Tarımsal Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü, Stok No: 168, 107 s.
- Doğan, K., & Gönülal, O. (2011). Gökçeada (Ege Denizi) balıkçılığı ve balıkçıların sosyo-ekonomik yapısı. *Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi*, ISSN: 1309-4726 *FABA 2011 SYMPOSIUM SPECIAL ISSUES*, Yıl: 3, 2(5), 57-69.
- Drewes, E. (1982). Three fishing villages in Tamil Nadu: A socio-economic study with special reference to role and status of women. BOB P/WP/14, GCP/RAS/040/SWE, VI+5 p.
- Erdoğan Sağlam, N., Özbek, G., & Düzgüneş, E. (2016). Doğu Karadeniz Bölgesi’nde deniz balıkçılarının sosyo-ekonomik yapısı. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 33(3), 259-270. ISSN 1300-2910. E-ISSN 2147-8848. Doi:10.13002/jafag986.
- Erdoğan Sağlam, N., & Karadal, E. (2016). Akdeniz Bölgesi sahil şeridi deniz balıkçılığının sosyoekonomik yapısı. *SDÜ Eğirdir Su Ürünleri Fakültesi Dergisi*, 12(2), 158-169.
- Freire, J. & Garcia Allut, A. (2000). Socio-economic and biological causes of management failures in European artisanal fisheries: the case of Galicia (NW Spain). *Marine Policy*, 24, 375-384.

- Kong, G. A. (2004). The consideration of socio-economic and demographic concerns in fisheries and coastal area management and planning in Jamaica. *Jamaica Case Study*, 29.
- Özer A., Soylu M., & Uzmanoğlu S. (2010). Uluabat (Apolyont) Gölü kadın balıkçıların profili. *İstanbul Üniversitesi Su Ürünleri Dergisi*, 25 (2), 11-24.
- Seyis, T. (2003). Türkiye’de su ürünleri pazarlama sistemi ve balık hallerinin fonksiyonel durumu. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Su Ürünleri Temel Bilimler Anabilim Dalı.
- Steele, B. (1990). Profitability study Danish Seiner Fleet Western Newfoundland, Program Co-ordination and Economics Department of Fisheries and Oceans Gulf Region, Moncton, New Brunswick, 25 p.
- Supongpan, M., Chamchang, C., Boongerd, S., & Laowapong, A. (2000). Technical report on the anchovy fisheries in the Gulf of Thailand. FAO/FISHCODE Project GCP/INT/648/ NOR: Field Report F-6 Suppl. (En). Rome, FAO, 105 p.
- Şahin S. Z., Çekiç A., & Gözcü A. C. (2015). Keçiören Belediyesi Monografisi. *Ankara Araştırmaları Dergisi*, 2015, 3(2), 183-211.
- Tietze, U., Prado, J., Le Ry, J M., & Lasch, R. (2001). Techno-economic performance of marine capture fisheries. FAO Fisheries Technical Paper, No: 421, 79 p.
- Tzanatos, E., Dimitriou, E., Katselis, G., Georgiadis, M., & Koutsikopolulos, C. (2005). Composition, temporal dynamics and regional characteristics of small-scale fisheries in Greece. *Fisheries Research* 73: 147-158.
- Uzmanoğlu, S., & Soylu, M. (2006). Karasu (Sakarya) Bölgesi deniz balıkçılığının sosyo-ekonomik yapısı. *Ege Üniversitesi Su Ürünleri Dergisi*, 23(1-3), 515-518.
- Uncumusaoğlu, C. (2015). Giresun’da deniz balıkçılığı ve balıkçıların sosyo-ekonomik yapısı. Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Giresun.
- Ünal, V. (2003). Yarı zamanlı küçük ölçekli balıkçılığın sosyo-ekonomik analizi, Foça (Ege Denizi). *Ege Üniversitesi Su Ürünleri Dergisi*, 20(1-2), 165-172.

- Waters, J. R., Rhodes, R. J., & Wiggers, R. (2001). Description of economic data collected with a random sample of commercial reef fish boats in the Florida Keys. U. S. Dep. Commer., NOAA Tech. Rep. NMFS 154, 45 p.
- Yağlıoğlu, D. (2013). Akçakoca (Batı Karadeniz) balıkçılığı ve balıkçılarının sosyoekonomik analizi. *Ormancılık Dergisi*, 9(1), 35-42.
- Yücel, Ş. (2006). Orta Karadeniz Bölgesi balıkçılığı ve balıkçılarının sosyo-ekonomik durumu. *Ege Üniversitesi Su Ürünleri Dergisi*, 23(1-3), 529-532.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Merve ONAY
Doğum Yeri	Ankara
Doğum Tarihi	29.07.1985
Uyruğu	T.C.
Telefon	0 539 601 11 27
E-Posta Adresi	mrvony@hotmail.com

Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Çukurova Üniversitesi
Fakülte	Su Ürünleri Fakültesi
Bölümü	Su Ürünleri
Mezuniyet Yılı	2009
Yüksek Lisans	
Üniversite	Ankara Üniversitesi
Enstitü Adı	Fen Bilimleri Enstitüsü
Anabilim Dalı	Su Ürünleri Anabilim Dalı
Mezuniyet Tarihi	2017
Yayınlar	
1. Meriç Turgut, İ., Onay, M., ‘‘The Formation Pathways of Aroma and Aromatic Components in Fish and Crustaceans’’, ANCON, International Congress on Chemistry and Materials Science, 5-7 October 2017, Ankara, Turkey. (Poster sunum).	